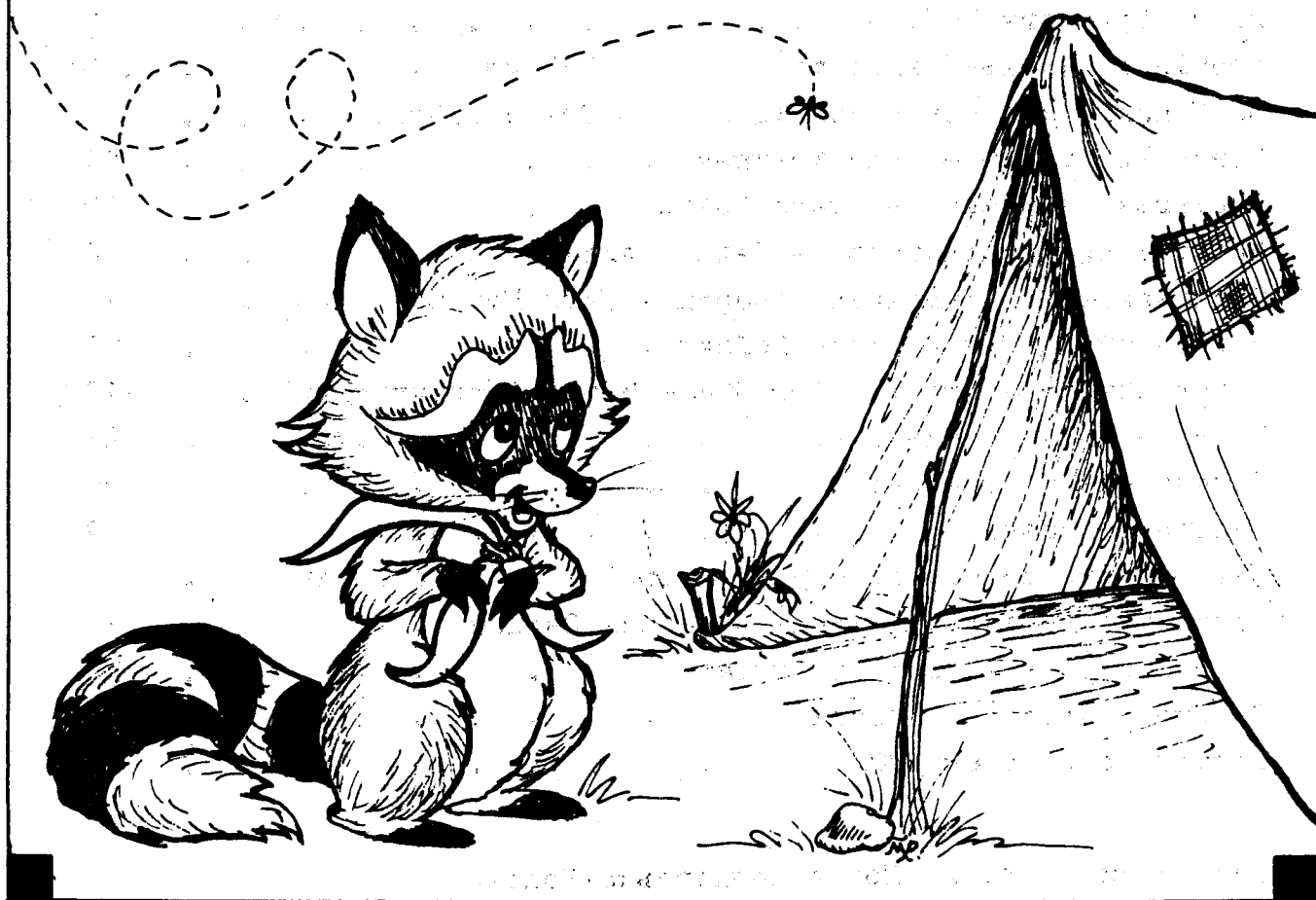

ВОГОНЬ

ОРЛИНОЇ РАДУ

ЧИСЛО - 50!

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА
КАДРА ПЛАСТОВИХ ВИХОВНИКІВ
Журнал ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

Видає ОРЛИНИЙ КРУГ

Редагує Редакційна Колегія

Голова Редакційної Колегії: пл.сен. Надя Кулинич

Члени Редакційної Колегії: пл.сен. Денис Беднарський, пл.сен. Стаха Гойдиш, ст.пл. Маруся Дармограй, ст.пл. Марта Зелик, ст.пл. Людмила Канюга, пл.сен. Аніза Коцик-Мандзій, ст.пл. Марко Луцький, ст.пл. Олег Саввич, пл.сен. Теодозій Самотулка, ст.пл. Юрій Федішин, ст.пл. Оля Певчук.

Адреса Редакційної Колегії:
Miss N. Kulynycz
P.O. Box 609, Cooper Station
New York, N.Y. 10003, U.S.A.

Адреса Адміністрації:
Mrs. Oksana Kuzyshyn
52-11 70th Street
Maspeth, N.Y. 11378, U.S.A.

Відбито офсетом 500 примірників

ч.: 50

літо 1977

З М І С Т

	стор.
Вісті Булавних УПН, ч.: 2	1
Сторінка Членів-Кандидатів - Стаха Гойдиш	4
До Командантів новацьких таборів - Стаха Гойдиш	6
Новацький табір - Юрко Федішин	11
Новацькі криївки - Стаха Гойдиш	12
Табір і природознавство - Надя Кулинич	13
Точкування на новацьких таборах - Надя Кулинич	15
Новацький вогник - Стаха Гойдиш	17
Матеріали до вмілості АСТРОНОМ - Марко Смеречинський	19
Ріпка - Іван Франко	23
Вогонь на скелі - казка	24
Соловей - казка	27
Легенда про золоту корону в Дністрі - Тоня Горохович	30
Казка про веселих пустунів - Наталя Забіла	32
Цвіт папороті - Леся Храплива	34
"Казка минулого" - пісня	37
Випуски бібліотеки ВОР	38

Окладинка: ст.пл. Мотря Ходновська-Ракоча

ВІСТІ БУЛАВНИХ УЛН

Р.1 - Ч.2

Червень, 1977

Дорогі Сестрички і Братчики!

У зв'язку з випуском 50. числа В.О.Р. є необхідним поробити деякі підсумки:

Історія В.О.Р. довга й багатомовна. Перше число появилось 14.У.1948 р. в Мюнхені, Німеччина. Ініціатором журналу новачьких виховників і першим його редактором був Старий Орел. У початкових роках видання журналу треба було перебороти ряд труднощів /фінансові, технічні, виїзд з Німеччини співробітників, створення передумов видавання журналу в ЗСА, тощо/, щоб журнал появлявся періодично. У першому періоді його видання, від 1948 - 1953 р., появилися 8 чисел малого формату /558 сторінок/. Початково В.О.Р. виходив при реф. УПН-ів, а від 1952 р. /ч.5/ реф. УПН-ок вилучився в співпрацю у редагуванні журналу.

Перелічування редакторів, часу їх діяльності і виданих ними чисел журналу є багатозначне:

- С.О. Міко Грималяк - 1954-1956, чч. 9-16,
- С.О. Надя Кулинич - 1958-1963, чч. 17-26,
- сестр.Леся Храплива - 1965-1966, чч. 27-29,
- С.О. Ніна Вересюк - 1967-1968, чч. 30-34,
- Брат.Юрій Левицький - 1970, ч. 35,
- С.О. Міко Грималяк - 1972-1973, чч. 36-43,
- С.О. Надя кулинич - 1975- дотепер, чч. 44-/49/.

Адміністратори: пл.сен. Леся Юзенів, 1954-1968,

пл.сен. Оксана Кузишин, 1970 - дотепер.

Технічне виконання - С.О. Тиміш Білостоцький, 1951 - 1970

Мистецьке оформлення - було виконане багатьома пластунками і пластунами,
та з уваги на брак докладних даних прізвищ непо-
даємо.

Статистичні дані вказують, що:

1. В.О.Р. появлявся з довшими чи коротшими перервами.
2. Не створено постійної редакції, яка могла б безперервно вида-
вати необхідний для новацьких виховників журнал.

Висновок: В.О.Р. повинен виходити безперебійно, маючи редакційне ядро,
яке запобігатиме перервам у видаванні журналу в часі змін редак-
торів.

Щиро вітаємо Вас і бажаємо Вам багато успіху в Вашій праці

Г о т у й с ь !

Смагій Олександр

Сова

пл.сен.кер.Теодосій Самотулна,Войн.
головний булавний УПН-ів

пл.сен.дов.Анісія Коцик-Мандзій,Войн.
головна булавна УПН-ок

--:--:--:--

Від Редакційної Колегії:

Вісті Булавних УПН ч. 1 були поміщені в числі 49 на стор. 1.

Прохаємо вибачення за пропущення заголовку.

Провід Орлиного Круга надав в дні 4.27.1977 ступінь гніздового/гніздо-
вої таким виховникам/виховницям:

1. пл.сен. Євген Небен, Бурл., ЗСА
2. ст.пл. Соня Слободян, Чп, ЗСА,
3. пл.сен. Пеля Олеськів, Великобританія.

--:--:--:--:--:--:--:--:--:--:--

ВС КІС ЗСА повідомив про план переведення вишколу впорядників у дні
від 26.VII.1977, якого комендантом має бути С.О. Славко Пришляк.

Провідник О.К. надав згаданому вишколові таке порядкове число:

70. Рада Орлиного Вогню-Впорядників (59) /в скороченні: 70.РОВ-В (59)/.

--:--:--:--:--:--:--:--:--:--:--

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

В числі 49 помічено наступні помилки:

На стор. 9 після "СТОРІНКА ЧЛЕНІВ-КАНДИДАТІВ" пропущено: Дорогі
Сестрички та Братчики.

На стор. 10 пропущено ім'я провідника О.К.: Старий Орел.

На стор. 11 пропущено автора оповідання: Сестричка Стаха Гойдиш.

На стор. 16 пропущено автора допису: братчик Олег Саєвич.

На стор. 18 пропущено: зібрав братчик Марко Луцький.

На стор. 20 пропущено автора допису: сестричка Надя Кулинич.

О Р Л И Н И Й К Р У Г

СТОРІНКА ЧЛЕНІВ-КАНДИДАТІВ .

Дорогі Сестрички і Братчики!

Старий Орел в своєму попередньому листі до "Членів-Кандидатів" представив Вам мене, та доручив мені з Вами листуватися.

Дехто із Вас знає мене особисто, дехто тільки з прізвища, а багато ніколи не бачило мене, тому зрозуміло мені, що нелегко є листуватися з незнакомою людиною.

Ціллю мого першого листа до Вас є зазнайомитися та започаткувати нашу розмову.

Коли ми пізнаємо себе, розкажемо про свої зацікавлення, про свої думки й плани, зв'язані з вихованням наших малець - а навіть коли ми розкажемо один одному про свої особисті життєві досягнення, нам буде легко відкрити двері до тої "Святої Святих", яким є людська душа.

Через пізнання себе - ми наберемо до себе взаємного довіря.

Через пізнання себе - ми навчимося вміння вислухати один одного.

Через пізнання себе ми захочемо зустрінутися зі собою.

Через пізнання себе, ми знайдемо спільну дорогу, якою ми маємо вести наших дітей - до кращого завтра.

Зачну від себе:

Я народилася в малому містечку біля Львова. - Педагогічну освіту здобула у Львові і там-же вступила до Пласту та стала членом кур. УПЮ ім. Княгині Ярославни.

Через воєнні події я опинилася в дуже невідрадних обставинах з двома нелітними синами в Берліні, столиці Німеччини, де я перебула аж до її капітуляції. Відтак доля закинула мене з моєю рідною в скитальські табори. Там народилася моя донька Муся, яка сьогодні є сестричкою і належить теж як я до Орлиного Круга.

Переїхавши до Америки я зараз почала працювати з новацтвом. Для мене не було сумніву, що найважливішим укладом в Пласті є УПН. Від його добрих основ залежить дальший розвиток молодої людини а також розвиток цілого Пласту.

У Пласті я виконувала різні обов'язки, але найбільший викликала почуття задоволення у мене моє перебування серед новацтва й серед новацьких виконників. Я люблю дітей і я стараюся їх розуміти. Я люблю усі види новацьких занять, але найбільше люблю казку, пісню, новацькі імпрези і табори.-

Зараз ми знаходимося в третьому десятиріччі в країнах нового поселення - кожні десять років приносили нові зміни а часом нові перешкоди з якими ми старалися боротися.

Перед нами тепер нова велика гроза - це байдужність української родини - байдужість цілої української громади до всего, що є рідне, своє. Чи Ви це також помітили?

Ми всі про те знаємо, який великий спадок членства є у всіх українських цілоденних і суботніх школах. Ми всі знаємо, що не тільки потерпів на цьому Пласт, але інші молодечі організації. І знову виринає питання "Як зарадити цьому лихові, зокрема в Пласті?". Що Ви думаєте про це?

Пишіть до мене - чекаю Ваших листів. Відпишіть зараз відвортною поштою про себе й про порушену проблему - не відкладайте. Подавайте також свої сугестії, проблеми тощо, що Ви хотілиби порушити в чергових листах.

Ваша сестричка Стаха

Сестрична Стаха Гойдиш

Дорогі Сестрички і Братчики

Команданти Новацьких Таборів

Перебираючи на себе обов'язок командантів новацьких таборів, Ви мусите усвідомити собі це, що Ви вповні є відповідальні морально і фізично за цілість таборів перед пласовим проводом, перед батьками і перед своєю совістю.

Ви вповні відповідальні не тільки за дітей котрих повірено Вам під Вашу опіку, Ви рівнож відповідальні за Вашу булаву, з якою Ви маєте перевести новацький табір. І тоді Ви повинні поставити собі запит "Чи я є готовий - готова взяти на себе цей великий почесний і відповідальний пост?" - Значить Ви повинні підготовлятися до того завдання дуже совісно. В першу чергу треба зложити план таборової програми. Кожній командант повинен і мусить мати план таборової програми, повинен уміти розподілити матеріял поміж поодиноких членів команди й булави - а опісля повинен знати як провірити заплановану програму табору. При складанні плану таборової програми командант задалегідь мусить зясувати собі, що він хоче досягнути в наміченій програмі. Перевести проби - чи вмiлості - чи одне й друге - і тоді відповідно до цього скласти план.

Вибір назви табору це також важлива справа, бо довкруги цього буде багато елементів вязатися в одну цілість. Якщо в одному році є крайовим пласовим проводом намічені якісь особливі річниці пласові, чи історичні тоді вказаним було би тих річниць додержуватись. Колиж таких немає - найкраще вибирати назви таборів звязаних з природою. Назва табору, якщо вона є зрозуміла для дітей вони вчуваютья в зміст тої назви й стають частиною того табору. Приміром коли вибрати назву

"Широкий Степ" , "Лісова Поляна", "Зелений Яр" , "Калиновий хутір" скільки чарівних назв гнізд, роїв можна до цього дібрати, а як легко бути "Зайчиками" , "Вовчиками" , "Тарпанами" , "Калиновими ягідками". "Синіми дзвіночками" і т.д. Як легко прикрасити кімнати шатра, як легко зробити роєві прапорці-емблеми і т.д.

Командант задалегідь має мати зазначено в своєму плані як буде виглядати емблема табору, як будуть прикрашені курені, шатра, які будуть особливі звичаї, які будуть відмічені святкування, як буде виглядати день Пластуна, стріча з батьками, сходи з виховниками, як витати визначних гостей на таборі і т.д.

На кілька тижнів перед табором командант повинен мати стрічу зі своєю командою і булавою. Список учасників табору переглянути; усі побажання від гніздових повинні бути респектовані. Зі списку зголошених до табору командант робить поділ після віку й проб - приділяє гніздових та виховників до одного гнізда та разом з гніздовими відповідно до змісту таборової програми укладають які вмілості повинні бути переведені підчас табору. Кожний братчик чи сестричка, або по двоє ведуть під наглядом гніздового одну вмілість. До вмілостей задалегідь приготувати матеріали потрібні до вжитку при переведенні даної вмілості. Найкраще вибрати на таборі вмілості такі, яких в домівці тяжко переводити. На дощеві дні надаються вмілості такі для дівчат як вишиварка, малярна, редакторна. Для хлопців золотопукій - беручи до уваги матеріали знайдені на таборі пр. шишки, камені - патички, кусники дерева.

Кожний командант мусить пам'ятати, що підчас табору є різна погода. В соняшні гарні дні більше занять рухливих на вільному повітрі, купіль чи прогулянки. В холодні дні і дощеві "заняття під дахом", багато назок, оповідань, пісень і майстрування.

Хоч табір це зорганізоване дозвілля однак не можна дітей без опі-

ки лишати на так званому безконтрольному дозвіллі. Коли табір має добре розглядовану програму ніхто не є змучений і не видно довкруги зайвого лінивства й безпорядку. В нинішніх часах батьки дуже звертають увагу на чистоту приміщень і на чистоту їхніх дітей.

Команданти подбають щоби гігієнічні приписи були строго контролювані й дотримувані.

Команданти й його булава дбають про те що на таборах вживається тільки української мови. Вульгарна поведінка й вислови не можуть мати місця ані серед дітей, ані серед виховників. Фізично карати дітей не дозволено. Звертати увагу на естетичне заховання при столі в їдальні, на поправну поведінку підчас Служби Божої. Коректне відношення до кухонного і адміністраційного персоналу повинно бути звичаєм таборовиків. Командант і булава особливо мають бути ввічливі до батьків.

Кожній командант новацького табору має мати на увазі те, що кожний учасник табору має вернутися до дому з повним здобутим знанням, або з засвоєними добрими навинами дисципліни порядку, пошани старших, братерської помочі другим, нової а ще більше закріпленої дружби - романтики і т.д. Колиж такого учасник не переживе, або не засвоїть підчас табору - наш труд був даремний. Ми мусимо в виховній праці мати на увазі, що новацтво має з кожнім днем ставати щораз кращим.

Кожного дня повинна бути при різних нагодах розказана казка чи лєкєсь цікаве оповідання чи розповідь. Отже приготуйте собі багато багато такого матерялу. Кожного дня гра.

Кожного дня пісня

Кожного дня якась фізична заправа.

Командант скликає сходи виховників в міру потреби. Виховники провадять свої книги та роблять зауваги. Командант веде свою книгу - в котрій є всі зауваги й помічення і ця книга разом зі таборовим зві-

том повинна зберігатися для дальшого ужитку других командантів.

Командант скликає сходики батьків і разом з виховниками ділиться своїми спостереженнями відносно психічного і фізичного розвитку їхніх дітей. Щоденні накази писані писарем - мають бути написані бездоганною українською мовою. Речення короткі зрозумілі дітям. В наказах витається прибувших гостей і дякується за зроблені услуги таборові. Кожний день в таборі це важний день, але перший і останній це найважливіші в житті таборовика. Порядок першого дня, рівновага і справність команданта та його булави це доказ що командант є готовий і що табір буде мати успіх. Останній день - ліквідація табору спокійна, без поспіху, систематична й за пляном. Посвідки закінчення табору готові, відзначки приготовані. Святочне закриття - працання з учасниками табору, подяка усім що причинилися до успіху й добра табору лишає незатерте вражіння на новацтво й булаву -

Команданти **рівнож** повинні звернути велику увагу на підготовку вогників, особливо на ті вогники де є присутні батьки.

Програми вогників не задовгі -

Точки, які провадять діти, чи булавні, сконтрольовані -

Мова поправна. Вірші, пісні, самодіяльні гри - новацького чи діточого змісту. Новацтво не повинно робити образливої сатири ані з проводу табору, ані з проводу таборової оселі, чи кухонного заряду.

На вогник ідуть діти вдягнені тепліше - та не сідають на мокру землю. По вогнику обовязково мийть руки, зуби й вбирають чисті піжами до сну. Нічна тиша обовязує від першого дня до останнього.

Негативно впливає на дітей і родичів, чи відвідувчих табори гостей, коли кімната команди у великому неладі. Команда не повинна запрошувати до своєї кімнати "цивільних" людей і там при голосних розмовах, а ще часто в чужій мові вести веселі розмови до пізньої ночі.

Діти є добрі обсерватори й це уємно відбивається на дисципліні табору. Щоби ввести дисципліну в таборі треба самому бути здисциплінованим.

Наколи трапляється випадок, що учасника, або булавного командо є змушена усунути з табору з якихсь важливих причини - про це мають бути негайно повідомлені краєві коменданти - батьки, провід оселі. Самолично ніяких виключень з табору не можна робити.

Командант ніколи не опускає табору щоб залишити його без опіки, на своє місце мусить залишити старшу відповідальну особу, яка в кожній хвилині уміла би дати собі раду з дітьми чи непередбаченим випадком.

Коли учасник табору має якісь фізичні чи психічні недомогання це є тайною табору, про це говорить тільки з батьками табору, та таборним лікарем.

Отже як бачите, який великий обов'язок лежить на Вас Дорогі команданти новацьких таборів, але коли Ви серйозно візьметесь за це діло й підготуєте себе до того завдання - табір буде успішний і Ви будете мати незабутні спомини.

Бажаю Вам успіхів у Вашій праці і гарних переживань

С К О Б ! Г О Т У Й С Ь !

Сестричка Стаха

--:--:--:--

Дорогі Сестрички!

Дорогі Братчики!

Чи Ви маєте комплет видань Вогню Орлиної Ради? Пишіть до подруги Оксани Кузишин. При кінці числа є подані котрі видання можна набути, та котрі числа. Великим помічником у праці з новацтвом є приватна бібліотека.

--:--:--:--

ст. пл. Юрко Федішин, Аргентина

НОВАЦЬКИЙ ТАБІР

Всім новацьким виховникам відомо що планування табору це конечна річ. Не можна вибратися на таборування без жодних записаних думок, та без програм сходин на цілий табір.

Планування є важкою працею і дехто з виховників, котрі мають підготовляти новаків до новацьких проб /в Аргентині/ чи вмілостей, не звертають на це уваги і кілька днів перед здаванням плянів командантові табору, пишуть свої пляни на "скорую руку".

Я переконався про вартість плянів праці, коли я підготовляв ройові сходини підчас цілого тижня, кожного дня додавав нові ідеї, зміни, так що у висліді написав досить цікавий плян сходин. Довелося ці сходини перевести з новаками. Правду сказавши, я перевірів сходини як "по маслі". Новаки відчули, що все булополучене одно з другим й скорим ритмом "відіграли" сходини.

Другим разом, через брак часу, я підготовив сходини на кілька хвилин перед їх переведенням /хоча я мав плян на три місяці/. Це є загальний плян, а опісля я поодинокю укладаю кожні сходини. Новаки і я відчули різницю - щось нам так добре не вдалися сходини...

Буває підчас табору, що хоча є уложена точна програма та добрий новацький елемент, наші сестрички і братчики не прикладаються на 100 процент у своїй праці. Це тому, що мають приватні проблеми.

Кожний виховник має вже певний вік і тоді більше від нього вимагає окруження, наука, праця та світовий прогрес. Ми знаємо, що бувають випадки котрі негативно впливають на нашу психіку і поведінку. Хоча виховники зголошуються до табору щоб співпрацювати й виконувати свої обов'язки, нероз не можуть їх так добре виконати через ті проблеми котрих привезли з дому до табору. Я говорив на підготовчому курсі для новацьких виховників: "коли ми є з новаками, ми мусимо забути наші особисті перешкоди щоб вцілості бути з ними".

На жаль це можна вимагати від виховників тільки кілька днів. А коли відбувається три-тижневий табір, справа не така легка. Хоча ми не хочемо виявляти наші перешкоди перед новаками, ці пере-

шкоди впливають на нашу поведінку. Через це не раз табори не вдаються або тратять свою красу.

Розв'язкою такої ситуації /вже нам так склалося/ є особисте переговорення із виховником, або навіть спільно порадитися підчас щоденної вечірньої наради і напевно це буде корисне для виховників.

Сестричка Стаха Гойдиш:

" Н О В А Ц Ь К І К Р И Ї В К И "

Одним із дуже цікавих видів новацьких занять на таборах - це будова так званих "криївок". Новацтво під проводом своїх виховників знаходить в затишному місці куток, прикрашує його різними камінчиками, мохом, кусниками дерева чи шишками й береже його в тайні перед другими роями. В тих криївках відбувають свої сходини, або якісь особливі робітні заняття, як майстрування, дописи до стінної газетки і т.д. Час-по-часу до цих криївок запрошують команданта або цілу команду на святочні сходини з нагоди пр. імянин, чи уродин, чи якісь інші особливі okazji. Новацтво дуже любить оці криївки. Це дає їм нагоду виказати їхню ініціативу, хист в прикрашуванні "власної хати" і це ще один засіб до розбуджування і плекання таборової романтики. При кінці таборів відбуваються відвідини усіх криївок. Новацтво має нагоду подивляти й порівнювати своєї здібності з другими. На спомин про відвідинах дарують собі предмети ручно зроблені новацтвом. При тому вказаним є зробити знимки, щоби опісля помістити в таборовій хроніці.

Писання привітів із таборів до Начального Пластуна до Пластового Проводу до своїх гніздових, якщо вони не є на таборі - до своїх друзів новаків, новачок, якщо їх цього літа немає разом з ними, до других новацьких таборів в краю і поза його межами - є гарним і корисним звичаєм і треба про нього не забувати.

Таборові газетки здавалося це справа не дуже важливого порядку. Ні! Це дуже важливі справи. Це прямо писана історія новацьких таборів. Все треба пам'ятати, що важливим є подати список команди, булави, учасників з яких вони місцевостей. Правдор є що в звіті це все подається, але звіти йдуть тільки до КПС а газетки розходяться великими кількостями й дістаються до рук українських родин, котрих ще може діти не є членами Пласту й якщо така газетка буде написана добре з дозою новацького гумору й романтики, вона зробить свою пропагандивну роботу.

Хроніки табору, добрі знімки з різних новацьких занять - це також важливі справи - це історія Пласту і команданти повинні про це пам'ятати.

Сірий Орел Надя Кулинич

ТАБІР І ПРИРОДОЗНАВСТВО

Табір це єдине місце де можна навчити наше новацтво багато про природу. Таборовики таборують 2 - 3 тижні серед природи. Довкруги табору ростуть дерева, кущі. Таборовики ходять та бігають по траві та інших квітучих та неквітучих /в цей час/ рослинах. Ранком чути спів пташок. До кімнати залазять різні комахи. Коли таборовики сидять на траві також можуть помітити комах. Рідко коли можуть побачити звірят: вони полохливі і треба довго сидіти без руху щоб якенебудь звірятко відважилося вийти на поляну.

Тепер заходить питання як звернути увагу таборовиків на природу довкруги них?

Найперше виховники повинні приїхати приготовані до навчання природи: кожний братчик та кожна сестричка повинні мати у своїй бібліотеці новацького виховника ряд малих природничих книжечок. Треба з цими книжечками заізнатися, треба роздобути українські назви для більшості рослин чи тварин. Відтак, на пл. оселі треба поглянути що тут росте, треба попитати інших як це називається. Майже на кожній оселі знайдеться особа /в суботу та неділю/, що може багато дечого цікавого розказати про природу оселі.

Зацікавлення природою є першим способом як зацікавити таборовиків. Братчик/сестричка приносить до кімнати все щось цікавого з природи: листки, квіти, комахки. Братчик/сестричка старається кожного дня показати своїм таборовикам іншу рослину і старається щоб таборовики запам'ятали і вигляд і назву: засушити та наклеїти на папір, нарисувати і підписати, жай таборовики рисують /чи відрисовують/ та підписують. Короткі прогульки довкруги куреня/шатра, котрі триватимуть навіть 10 хвилин, дадуть змогу таборовикам побачити щось нового, незнамого досі.

Табір може мати вивісений листок на таблиці оголошення. Всі таборовики мають навчитися його назву, навчитися рисувати і знати де росте це дерево, чи ця рослина. Кожного дня давати інший листок. Кожний рій може мати збірку цих листків – засушених або рисованих.

Можна зробити мікройові змагання під кличем "пізнай своїх сусідів". Кожний таборовик має запам'ятати якнайбільше імен своїх сусідів. Цим сусідав треба дати карточки із підписами назв. Це можна зробити тільки з рослинами. Якщо на таборі є братчик/сестричка що добре рисує, можна дати рисунки комах, птахів, звірів. Ці змагання можуть тривати один день або довше. При допомозі цих назв можна грати гри кіма: як звалася рослина, як вона виглядала, де вона росте.

Можна робити природничі теренові гри. Рой дістають завдання відшукати названі рослини чи дерева, або принести листок з них.

Загально знаною та улюбленою на таборі є гра "Шукання скарбів". Цю гру можна перемінити на "Шукання сусідів". Таборовики дістають спис сусідів котрих вони мають відвідати, а коло кожного сусіда є братчик/сестричка. Або мають принести листки із вичислених рослин. Звичайно в кожному рою є хтось що знає більше. Таборовики часто співпрацюють у таких грах і рій як цілість може знати дуже багато. Рівно як таборовики радо вчитимуть одні одних.

Подумайте самі про інші способи як зацікавити таборовиків із природою. Використайте цю добру нагоду!

Сірий Орел Надя Кулинич

ТОЧКУВАННЯ НА НОВАЦЬКИХ ТАБОРАХ

Точкування є важливою частиною новацького табору. Кожний братчик, кожна сестричка починає своє таборування поясненням точкування.

Що є точкування? Точкування уможлиблює нам показати новацтву хто скільки знає, уможлиблює нам переконатися чи новацтво осягнуло те, що ми запланували, а також допомагає нам удержувати лад і порядок.

Що ми точкуємо? На таборах можна все точкувати: раннє вставання, миття, вбирання в однострої, порядкування кімнати, порядок власних речей, збірки, поведінку на зайняттях, підчас гор чи співу, в їдальні, рисування, самодіяльні гри, знання матеріялу проб чи вміlostей, теренові гри, змаги до проб чи вміlostей, додержування нічної тиші – одним словом: все. Тепер залежить від коменданта, булави та братчиків/сестричок, що вони на своєму таборі рішають точкувати – тобто на що будуть звертати увагу підчас таборування.

Як ми точкуємо? Перш за все ми точкуємо рої і ми точкуємо таборовиків індивідуально. Розве тобто гуртове точкування є конечно щоб таборовики навчилися співпрацювати із членами свого роя, своєї групи, своєї кімнати. Гуртове точкування може бути за чистоту кімнати/шатра та довкілля, за поведінку підчас гор, за виступи /самодіяльні гри чи інші точки/ при вогнику чи на пописі, та інші гуртові зайняття. Індивідуальне точкування /особисте/ є за те що таборовик сам виконує чи сам знає. Далі: ми маємо точкування позитивне /плюси/ і негативне /мінуси/. Нам важливе є точкування позитивне. Воно повинно бути найпростіше. Кожний братчик/сестричка повинен запізнатися з ним і точно його додержуватися. Найпростішим точкування є система 3. Таборовик дістає одну точку за задовільне знання чи виконання свого завдання. Кожний таборовик повинен дістати все хоча одну точку, хіба що він не хоче відповідати /бо нічого не знає/, або не хоче виконати завдання. Коротко: таборовик повинен дістати одну точку за

мінімальне знання. Це є 1/3 знання і це є мало щоб здобути вмільсть чи пробу. Таборовик дістає дві точки за добрі відповіді, за добре виконання свого завдання. Це вже є 2/3 знання і таборовик може дістати за це вмільсть чи пробу. Три точки дістає таборовик за найкраще знання /знає все, дає повну відповідь/ та за найкраще виконання свого завдання.

Скільки повинно бути першунів? При кінці змагу, прогулянки, дня, а особливо табору обчислюємо точкування і вибираємо першунів. Є можливо мати кілька першунів. Може бути 2 або більше перших, других чи третіх місць. Коли маємо кілька першунів, подавати їх імена в азбучному порядку.

Де записувати точкування? На таборах водиться так, що є велика таблиця точкування. Туди писар вписує всі осяги таборовиків. Дуже часто братчики та сестрички кожного дня мають подавати писареві хто що здобув кожного дня. Тоді братчики та сестрички повинні протягом дня записувати точки, щоб вечором не вгадувати. Треба буди дуже уважним бо діти є дуже чулі на справедливість. Деякі підуть до свого виховника і пригадають що їм належалося за попередній день більше точок. Інші не підуть, але будуть чути жаль до виховника за брак справедливості. Братчик/сестричка може мати свою власну таблицю точкування в кімнаті.

Негативне точкування. Всім є добре відомі МІНУСИ. За що їх даємо не треба писати, бо кожний братчик та кожна сестричка знає як їх уживати. Мінуси не підлягають системі 3. Ми їх даємо по одному за один проступок протягом дня, хіба що таборовик робить щось погане навмисне. Ми не даємо забагато мінусів, щоб вони не перевищили плюси. Мінуси записувати побіч плюсів. Не відбирати 1 чи 2 плюси за 1 мінус, бо тоді не буде зазначено що таборовик таки дістав мінуса. За що давати мінуси мусить бути устійнено на перших сходинках команданта з булавою. Всі виховники повинні цього строго додержуватися щоб новачки не скаржилися що декотрі виховники карають за гостро. Практичним є виписати все за що давати плюси та мінуси і або роздати всім виховникам, або повісити в канцелярії щоб всі виховники бачили. Таборовикам вистарчить тільки сказати.

Хто має систему точкування опрацьовану і випробувану, прошу переслати до ВОР для вжитку інших.

Сестричка Стаха Гойдиш

Н О В А Ц Ь К И Й В О Г Н И К

Одним із найбільш улюбленим заняттям новацтва на таборі це новацький вогник.

Новацький вогник має велике виховне значення. Через добре приготований вогник новацтво засвоює собі новацьку дружбу, новацьку романтику та пособляє розвоєві уявного світу дитини.

Ніколи новацтво так радо не співає, як при вогнику, ніколи так не запам'ятується казки, оповідання розповіді, як при вогнику.

Вогником провадить член команди, булави, або сам командант, той хто провадить вогником мусить говорити поправною українською мовою /не уживаючи домішки чужих слів/ мусить мати дар легко і гладко висказувати свої думки, а що найважливіше мусить бути до вогника приготований. Кожний вогник мусить мати заздалегідь означену ціль, яка є зв'язана з запланованою програмою табору. Всі точки вогника повинні годитися з ціллю. Якщо це вогник історичний, то всі точки повинні бути історичного характеру; якщо темою вогника є природа то всі точки повинні бути пов'язані з природою.

Вогники не можна протягати більше, як 1 годину і 15 хвилин. Місце на вогник вибирається сухе, затишне від вітру і безпечне для вогню. В дощевий вечір вогника переводити не можна - або коли заноситься на бурю - або дуже вітряний вечір.

Діти на вогник вдягнені відповідно до погоди. На кожній рій коц до сидження на землі. Виховник іде на вогник зі своїм роєм, сидить разом з ними, вертається разом з ними і по вогнику допильнує щоб були помиті руки, ноги, зуби, лице і допильнує щоб нічна тиша нічим не була порушена.

Вогник буде старше новацтво під проводом дижурного виховника, а почесь запалення вогника дається найкращим нованам-новачкам цього дня.

Церемоніял вогника дуже важлива річ. Посередині призначеної площі будується вогник. Місце вогника повинно бути обложене камінням. Не будувати за високого вогника. Ріща призначене для вогника готове полома-не на невеликі кусники, готові до підсилення вогника. Призначити 2 - 4 члени із учасників до підкладання ріща.

Новацтво сїдає оподалік від вогню в круг. Вогник починається на струнко підпаленням вогника і учасники співають новацьку пісню, або відповідно до програми якусь іншу пісню. Вогник закінчити молитвою і пісню "Ніч вже йде" й в зорганізованім порядку відмашерувати до куренів чи шатер.

Найважнішою частиною вогника це його зміст. Ось приміром ми заплінуємо собі цим вогником скріпити новацьку дружбу.

Вогник буде виглядати так:

1. Підпалення вогника
2. Новацька пісня
3. "Вогонь на скелі" оповідання
4. Пісня "Гори, гори вогнику"
5. Самодіяльна гра "Рукавичка"
6. Пісня "Казка минулого"
7. Добрі діла дня
8. Молитва - пісня "Ніч вже йде" - закриття
9. Відхід на місця призначення

Дорогі Сестрички й Братчики з кожньою темою можна зробити прегарний вогник тільки дещо уяви і бажання служити новацькій справі.

Г о т у й с ь !

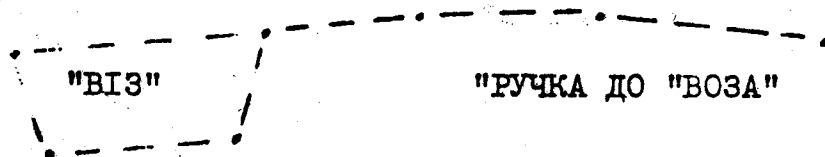
Ваша сестричка
Стаха

МАТЕРІЯЛИ до вмілості А С Т Р О Н О М

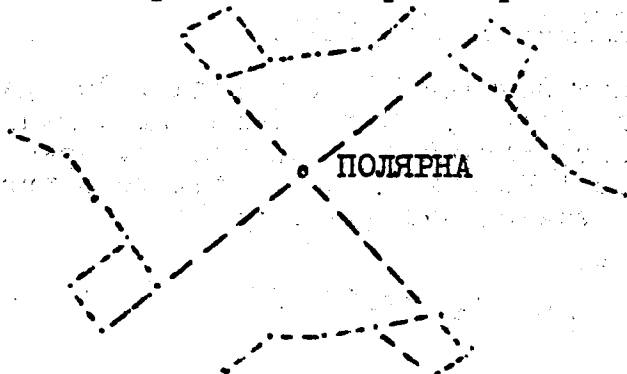
Виготовив: Марко Смеречинський, Торонто

1. ВЕЛИКИЙ ВІЗ АБО ВЕЛИКА ВЕДМЕДИЦЯ.

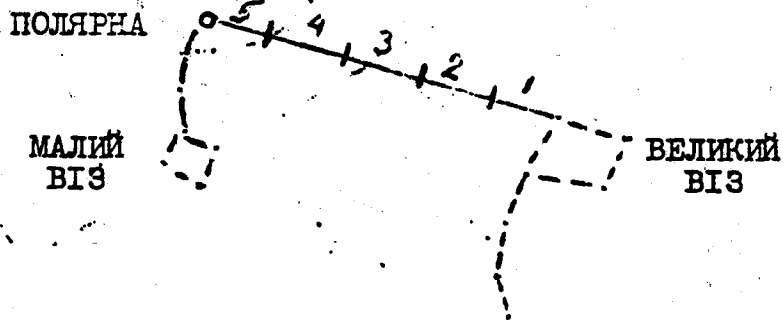
Сузір'я, себто група зір Великого Воза складається із семи зір.

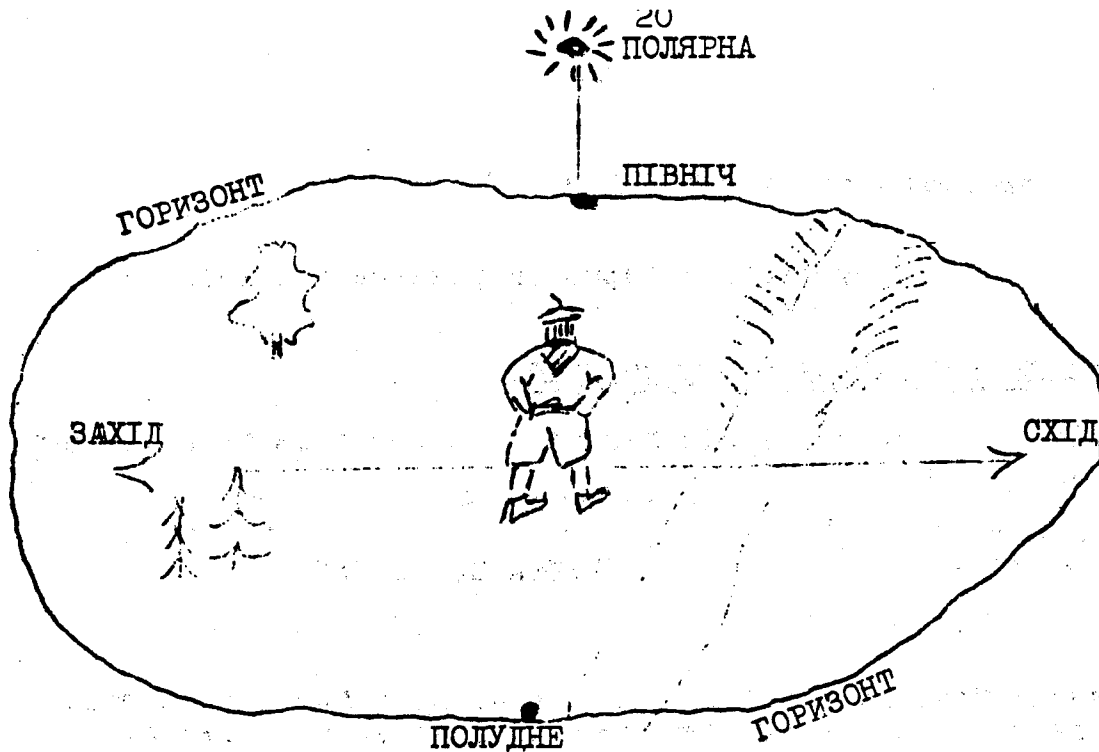
Великий Віз, як і всі інші сузір'я, постійно обертається протягом 24-ох годин, описуючи на небі велике колесо. Тільки частину цього колеса можна спостерігти на небі ввечері і під час ночі. Денною порою, з огляду на сонячне світло, обороту зір не можна бачити. Осередньою точкою, довкруги якої обертається Великий Віз /і інші сузір'я/ є Північна Зор'я або Полярна Зоря.

2. ЯК ЗНАЙТИ ПІВНІЧ ЗА ЗОРЯМИ.

Північ за зорями знаходимо в той спосіб, що від задньої частини Великого Воза відмічуємо по прямій лінії 5 однакових віддалей, і на кінці цієї віддалі бачимо яснішу зірку, яка є Полярною. Ця зірка називається також Північною і вона є першою зіркою Малого Воза або Малої Ведмедиці.

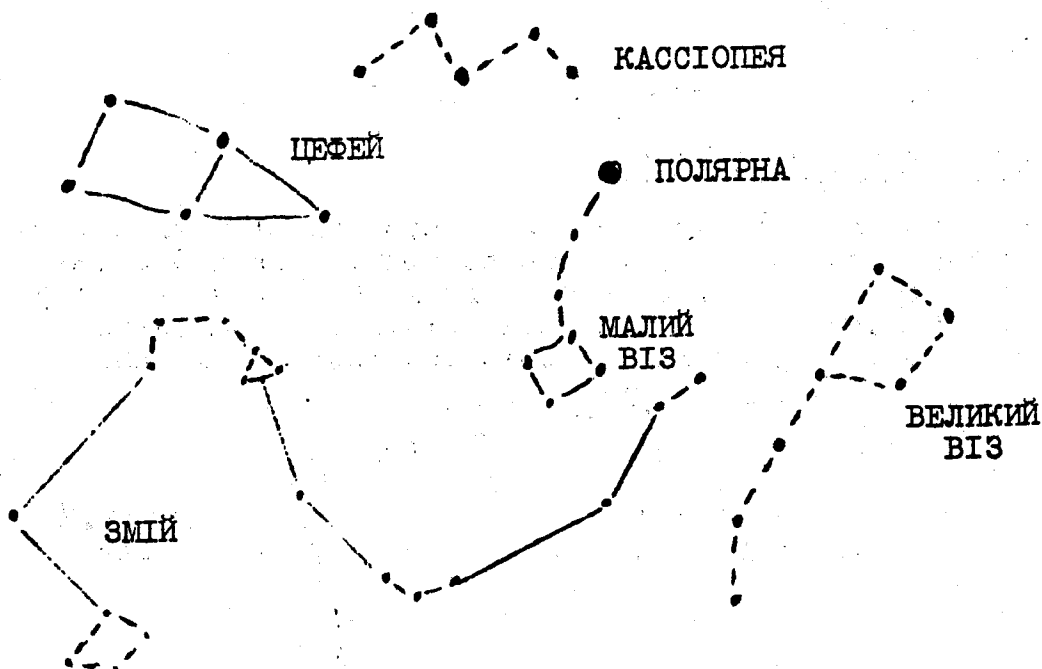
Після того, як ми знайшли на небі Полярну, північ знаходимо в той спосіб, що від Полярної опускаємо уявну прямовісну лінію до горизонту. Там, де ця лінія дотикає горизонт - там є північ, в праву сторону є схід, в ліву захід, а південь є проти півночі.

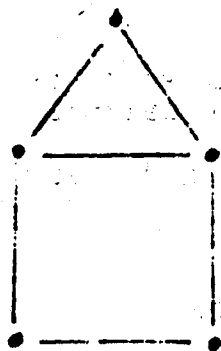
На цьому рисунку пластун новак дивиться на Полярну і опускає від неї уявну лінію до горизонту. В цей спосіб він знаходить північ і інші сторони світу.

3. ПЛАСТУН-НОВАК ВМІЄ ПОКАЗАТИ 5 СУЗІР'ІВ.

Ми вже знаємо як знайти Великий Віз і Полярну. Полярна є головною зіркою Малого Воза або Малої Ведмедиці. Малий віз виглядає як Великий Віз, тільки є трохи менший. Отже, якщо ми знайшли Великий Віз і Полярну, тоді побачимо з рисунку на стороні ч.1. що ми вже знаємо два сузір'я.

Якщо ми продовжимо уявну пряму лінію від задньої частини Великого Воза через Полярну то задержимося знова на децю яснішій зірці, яка є частиною сузір'я Цефей. Цефей виглядає так, якби на чотирикутник поставити трикутник такої самої ширини.

ЦЕФЕЙ

КАССИПЕЯ

Децо в праву сторону від Цефея є група зір, які своєю формою нагадують латинську букву "W". Це сузір'я називається Кассіопея.

Між Великим і Малим Возом простягається група зір, яка закінчується малим чотирикутником. Тому, по частина цього сузір'я обвиває Малий Віз, а малий чотирикутник нагадує голову змія, це сузір'я називається Змія.

4. Із повидих описів і рисунків пластун може легко навчитися нарисувати 5 сузір'їв. На небі їх можна спостерігати в погідну, безхмарну ніч приблизно між 10-ою і 11-ою годинами, трохи дальше від світел великого міста.

5. ЧУМАЦЬКИЙ ШЛЯХ, АБО МОЛОЧНА ДОРОГА.

Чумацький Шлях це велике число зір, які проходять через Цефея і Кассіопею. Світло цих зір зливається в одну масу і прибирає вигляд розлитого молока. Старі перекази оповідають, що туди текло молоко, одначе не кажуть звідки і куди воно текло.

6. СОНЦЕ.

Сонце є головною зіркою в соняшній системі і воно майже не порупується. Коли додамо разом масу всіх планет соняшної системи, то сонце займає 99.9 % всієї маси. Тому сонце майже безпорушне а всі інші планети повертаються довкруги нього. Віддаль від Землі до сонця 93.000.000 миль. Діаметер сонця є 865.500 миль, себто понад сто разів більший від діаметру Землі. З уваги на свою велику масу, притягання на поверхні сонця є на 28 разів більше від притягання Землі. Тому пластун, який важить на Землі 100 фунтів, важивби на сонці 2800 фунтів. Температура сонця є приблизно 11000 °Ф. на поверхні. Сонце це велика маса горючих газів.

7. ЧОМУ МІСЯЦЬ СВІТИТЬ.

Місяць властиво не світить, його освічує Сонце. Раз в місяць Сонце, Земля і Місяць є в такій позиції

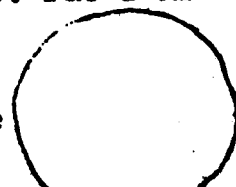
Земля

Місяць

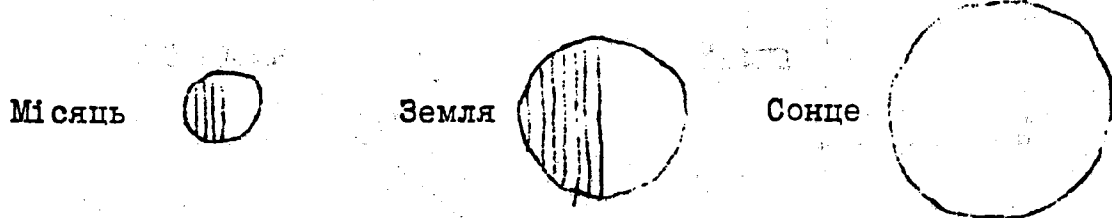

Сонце

В цій позиції частина Місяця від сторони Землі не є освітлена Сонцем і тоді ми кажемо, що Місяць "не світить".

Два тижні пізніше Сонце, Земля і Місяць є в іншій позиції:

Тепер Сонце освітлює з однієї сторони і Землю і Місяць, і ми говоримо, що Місяць "світить".

8. ЗАТЬМІННЯ СОНЦЯ.

Віддаль від Землі до Місяця не є постійна. Раз ця віддаль є на 222.000 миль, потім збільшується поволи до 253.000 миль. Якщо Місяць у своїй дорозі кругом Землі опиниться між Сонцем і Землею, він кине на Землю тінь, і з того місця на Землі Сонце видно тільки частинно. Є різні затьміння Сонця, які залежать від віддалі Місяця до Землі.

Затьміння Сонця можна бачити в тій малій частині нашої Землі, на якій є тінь Місяця.

9. ПЛАНЕТИ СОНЯШНОЇ СИСТЕМИ.

Сонце, Меркурій, Венера, Земля, Марс, Юпітер, Сатурн, Ураній, Нептун, Плуто.

Марко Смерчинський.

І. Франко

Р І П К А

/до інсценізації/

Був собі дід Андрушка, а в нього баба Марушка, а в баби донечка Мінка, а в дочки собачка Хвінка, а в собачки товаришка киця Варварка, а в киці вихованка мишка Сіроманка.

Раз весною взяв дід лопату та мотилу, скопав в городі грядку невелику, гною троха наносив, грабелками підпушив, зробив пальцем дірку та посадив ріпку.

Працював дід не марно, зійшла ріпка гарно. Щодень ішов дід в город, набравши води повен рот. Своєю ріпку поливив, їй до життя охоти додавав.

Росла ріпка дідова, росла. Зразу така, як мишка була, потім як два, а на кінці стала така, як дідова голова.

Тішить дід, аж не знає де стати.

— "Час, каже, нашу ріпку вирвати!"

Пішов дід на город — гуп! гуп! узяв дід ріпку за зелений чуб, тягне руками, уперся ногами, мучився потім увесь день, а ріпка сидить в землі, як пень.

Кличе дід бабу Марушку:

"Ходи бабусю, не лежи, мені ріпку вирвати поможи!"

Пішли вони в город — гуп! гуп! Взяв дід ріпку за чуб, баба діда за плече, тягнуть аж піт течє! смикає дід ріпку за гичку, баба діда за сорочку, працюють руками, упираються ногами, промучились цілий день, а ріпка сидить в землі, як пень.

Кличе баба дочку Мінку:

"Ходи, доню, не лежи, нам ріпку вирвати поможи!"

Пішли вони в город — гуп! гуп! Взяв дід ріпку за чуб, баба діда за сорочку, донька бабу за торочку, тягнуть руками, упираються ногами, промучились увесь день, а ріпка сидить в землі, як пень.

Кличе дочка собачку Хвінку:

"Ходи, Хвіночко, не лежи, нам ріпку вирвати поможи!"

Пішли вони в город — гуп! гуп! Взяв дід ріпку за чуб, баба діда за сорочку, донька бабу за торочку, собачка дочку за спідничку, тягнуть руками і зубами, упираються ногами, промучились цілий день, а ріпка сидить в землі, як пень.

Кличе собачка кицю Варварку:

"Ходи, Варварочко, не лежи, нам ріпку вирвати поможи!"

Пішли вони в город — гуп! гуп! Взяв дід ріпку за чуб, баба діда за сорочку, дочка бабу за торочку, собачка дочку за спідничку, киця собачку за лапку, тягнуть руками і зубами, упираються ногами, промучились цілий день, а ріпка сидить в землі, як пень.

Кличе киця мишку Сіроманку:

"Ходи, Сіроманко, не лежи, нам ріпку вирвати поможи!"

Пішли вони в город — гуп! гуп! Взяв дід ріпку за чуб, баба діда за сорочку, дочка бабу за торочку, собачка дочку за спідничку, киця собачку за лапку, мишка кицю за хвостик — як потягли, так і покотились. Впала ріпка на діда Андрушку, дід Андрушка на бабу Марушку, баба Марушка на дочку Мінку, дочка Мінка на собачку Хвінку, собачка Хвінка на кицю Варварку, а мишка шусть в шпарку.

В О Г О Н Ь Н А С К Е Л І

/Етіопська казка/

Розповідають, що в давні часи в Аддіс-Абебі, столиці Етіопії, жив купець Хептом Хасеї. Він був дуже багатий. Його табуни верблюдів, корів, ослів були незліченні. Комори купця були завалені дорогими тканинами, паками дорогих пахощів, запашного коріння, слоновими кілками, тваринними шкірами, а по під стінами стояли скрині повні золота, срібла та самоцвітів.

Багатшим за Хептома Хасеї був тільки негус - імператор Етіопії.

Хептом Хасеї любив робити гучні бенкети і святкування, на яких поети, музики, співаки прославляли його багатство і популярність.

Але все це швидко набридло купцеві. Він не міг уже нічого вигадати, щоб розважитися. Він сидів, нудьгуючи у своїх нижніх палатах.

Одного разу, коли у горах шаленів вітер, Хептом Хасеї, слухаючи далеке завивання вітру, загорнувши ноги леопордовою шкірою, раптом крикнув служникові:

- Гей, Архо, підкинь пахучого дерева у вогонь!

Арха мовчки вийшов по дрова.

Хлопець був сиротою з племені гураге і в палаті купця виконував найбруднішу роботу - чистив посуд, вибирав попіл, поряdkував у стайні.

Коли Арха підкинув дров і по залі поплив тонкий запах, Хептом Хасеї промовив сам до себе:

- Цікаво, чи зможе гола людина без вогню і їжі простояти цілу ніч на вершку гори Салулта? Чи лишиться вона живою?

- Не знаю, як хто, а я певен... - почав Арха та замовк, бо згадав,

щозвався без дозволу хазяїна.

- Ти щось сказав? Чи справді?

- Людина може пробути цілу ніч на вершині і бути живою - промовив упевнено.

- Ха-ха! Ви тільки послушайте його! Я заміенуся, що ніколи людина не витримає такої ночі як сьогодні! Якщо ти певен, то закладайся з тобою... - мовив Хептом Хасеї.

- Ні! Я не буду закладатися, бо якщо я програю, що я зможу вам віддати?

- Якщо ти голий, без вогню і їжі протїш на вершині Салулти, я дам тобі пару биків, хижку і трохи землі. Але якщо злякаєшся, зійдеш з гори, будеш моїм рабом до самої смерті! - запропонував Хептом Хасеї.

Арха згодився. Вранці він вирушив у гору до свого товариша. Прийшов саме на обід, коли друг його Сіум пригнав кози з пасовища. Арха при обіді розповів Сіумові про свою пригоду. Сіум вислухав його і сказав:

- Вогнем і їжею я тобі не можу допомогти... Але напроти Салулти є висока скеля, яку видно вдень. Як тільки зайде сонце, я зараз же розпалю багаття на тій скелі. Дивись на моє багаття і думай про мене - твого приятеля, який палить для тебе вогнище. Ти перемоєш, хоч яка холодна ніч, хоча який морозний вітер!

Арха подався на гору Салулта під наглядом озброєних слуг. Сітало сонце. Слуги забрали з хлопця одяг і сховались серед каміння, загорнувшись у теплі покривала. Холодний вітер пронизував до кісток Арху. Напроти Салулти, на скелі, по другому боці долини, Арха побачив вогонь. Сіум палив його для нього. Арха не зводив очей з далекого мерехтливого вогнища; думав про приятеля...

Але ось підійнявся туман, нічого не було видно. Арха напружував зір, йому здавалось, що він вже ніколи не побачить багаття. Хлопця

огортали відчай і знемога. Вітер шмагав об його тіло, холодний дощ із снігом сліпив очі.

- Я впаду зараз на мокре і гостре каміння! Не побачу більше мого Сіума!

Але небо почало ясніти, згасали зірки. Ущухав вітер, розплинувся туман. І ось із-за гострих шпильів гір визирнуло сонце. Хитавчись, хлопці зійшов із скелі і розбудив челядь. Вражені слуги терли очі й не вірили, що Арха живий.

Люди в місті виходили на вулицю, щоб побачити сміливого хлопця.

Хептом Хасеї довелося віддати Архові землю, бики та хижу.

Коли Арха дякував Сіумові за допомогу, той відповів:

- За дружбу не дякують... Коли приятелі не можуть запросити один одного до багаття, то вони запалюють огонь у своїх серцях. Цей вогонь нагріє людей і в найзимнішу годину, світить їм і найтемнішій ночі...

---:---:---:---:---:---:---:---:---:---

КІЛЬКА СЛІВ ДО ПИСАРІВ НОВАЦЬКИХ ТАБОРІВ:

Загально прийнятим звичаєм є складати побачання в день уродин та в день іменин. На новацьких таборах є звичай давати таборовикові гілку з дерева обвішану солодощами. Таборовики дуже люблять ці святкування. Тому прошу вже в перший день табору переглянути карти зголошення таборовиків, та на таборовому календарі записати /щоб не забути/ хто з таборовиків святкуватиме підчас табору день уродин чи день патрона. При цьому таборовики навчатися співати "Многая Літа".

---:---:---:---:---:---:---:---:---:---

С О Л О В Е Й

/Татарська народна казка/

Їв колись купець. Багато було в нього всякого добра. Килями у купця в лемі - перські, посуд у нього на столі - китайський, халати на купцеві - із Туреччини. слуги в нього - з Індії. Куди поїде купець - звідусди привезе щось на спогад.

І був у цього купця соловейко. У клітці жив. У великій, гарній клітці. Стіни клітки із срібних прутів сплетені, дах із кришталю викладений, підлого золотим піском посипана.

Нічого не жалував купець для свого соловейка.

Щодня - на зорі, ополудні і на заході сонця - служник приносив соловейкові холодної води в перламутровій черепашці і добірного зерна на бурштиновій таці. І жив соловейко не знаючи лиха й турбот. А що вже співав - над мастаками був мастак.

- Та йому живеться в мене краще, ніж на волі, - думав купець, слухаючи, як співає соловейко.

От якось зібрався купець у своїх купецьких справах до чужоземної заморської країни.

- Послухай, мій пане, ти завжди був ласкавий до мене, ні в чому не відмовив. Виконай же й цього разу моє прохання. Їдеш ти до мене на батьківщину. Там, у гранатовім саді, живе вся моя рідня, всі мої брати і сестри. Піди до них і скажи, що я живий-здоровий і ні на що не скаржусь.

- Добре, - мовив купець, - неодмінно зроблю, як ти просиш.

І вирушив у дорогу.

От приїхав він у ту заморську країну, попродав свій крам, накупив усяких дивинок і, скінчивши усі свої справи, подався шукати сад, про який казав йому соловей.

Ходив, ходив і ось прийшов у сад незнаної краси.

Квіток там - видимо-невидимо. Гранатові дерева мовби хто помалював червоним - так рясно там овоців.

Повітря навкруги - солодко-запахне і аж тремтить від солов'їного співу.

Подивився купець - бачить: на кожній гілці сидить соловей і аж заходиться піснею. А один, то вже так виспіває, так витьохкує, що з ним ніхто зрівнятися не може.

- Оце, певне, якийсь родич мого співуна, - подумав купець, підійшов до дерева та й каже:

- Послухай-но, соловейку! У мене вдома у срібній клітці живе твій брат. Загадав він клянцись тобі і всій своїй рідні і сказати, що сам він живий-здоровий, їсть ситно, п'є смачно і нічим не журиться.

Почув соловей ці слова і, як підтятий, упав на землю.

Купець не знає, що й робити. Нахилився до солов'я, - а той уже не дише.

Крильця розпустив, дзьоба розтулив, лежить - не ворухнеться.

- Ех, даремно я йому про брата нагадав! - подумав купець. - Видно, дуже він тужив за ним та побивався... А тепер лихові не зарадиш.

Підняв купець неживого солов'я і кинув геть у траву.

А соловейко тільки вдарився об землю, зараз і ожив.

Пурхнув на дерево, затьохнав, засвистів і з гілки на гілку, з дерева на дерево - полетів у гушину саду.

- Куди ж ти? Постривай! - гукнув купець. - Скажи мені, що передати твому братові? Він же не діждеться од тебе звістки.

Та соловей йому на те нічого і, весело співаючи, зник у зеленій гушавині.

Сумний приїхав купець додому.

- Що, пане, чи переказав ти мій привіт? Чи привіз мені звістку

ЛЕГЕНДА ПРО ЗОЛОТУ КОРОНУ В ДНІСТРІ

Там, де Дністер пливе чудовим, глибоким яром коло села Горигляд, купався малий Славко з батьком. Біліли крейдяні високі береги річки, на стрімких берегах видно було гарні ліси, а скелі вгорі виглядали як замкові руїни.

Хлопчик необачно відплив від батька. Темія вхопила його, виром закрутила, потягнула на дно. Славко настрашився, але не втратив притомності. Затиснув уста, віддихав апаратом, з яким завжди купався. Йому подарував його дядько з Америки.

У зеленій воді помітив якусь ясність. Коли наблизився до неї, побачив на чистенькім піску золоту корону. Вона виблискувала самоцвітами, перлами, діамантами, червоними як вогонь рубінами, синіми як небо турнусами. Але зір хлопчика не міг довго спочивати на короні. Навкруги неї сиділи водяні русалки чудової краси, з білими личками, золотистим волоссям і зеленими очима.

— Хлопчик, хлопчик загостив до нас — закричали вони.

— Сідай між нами! — сказала найвища з них, що мала на голові вінок із червоних маків.

Славко сів. Він не міг відірвати очей від корони. Хотів знати чимшвидше, що це за скарби і як вони опинилися на дні Дністра? Чому їх бережуть русалки. Коли запитав про це, найвища русалка розповіла ось таку історію:

— Року Божого 1015 у золотоверхому Києві помер Володимир Святий. Коли найстарший син його Святополк Омаянний зробив спілку з ворогами України, тоді його брат, Святослав, взяв золоту батьківську корону і, щоб її зберегти, втік у Карпати. Він втівав квітучою долиною, а за ним бігла страшна погоня. Бачив Святослав, що його дружина не виграє бит —

ви, рішив тоді кинути корону у глибоку воду річки Опір. Сам князенько зложив голову у сугиці, поховали його коло села Гребенова. Там і досі є його могила у смериковому лісі. Корону відразу взяли в опіку русалки. Вони берегли її, але не дотикали. Вода занесла корону до ріки Стрий, а далі аж до Дністра. Коли вона допливе до моря, тоді український народ знову буде мати таку силу як за Володимира Святого – докінчила врочисто русалка.

– Коли ж це станеться? ніби заворожений озвався хлопчик.

– Нам невідомо! Корону завертають назад усі безсильні зідхання, сльози людей України, які не змагаються, а тільки плачуть.

– Я буду від тепер боротися з усіма перешкодами, змагатися за успіх, за перемогу в усьому. У мене є побратим. Чи міг би я з ним прийти сюди, щоб показати йому корону?

– Ні! Це неможливе. Заки ти прийдеш, ми будемо з короною далеко. І тільки раз на сто років можна нам показати ці слари такий людині, яка не плаче в горі. Ти був нею, ти не плакав, ти прибув до нас у виїмковий момент. Ми допоможемо тобі дістатися до твого батька: – Найстарша русалка плеснула в долоні, а за нею інші. На той знак надплив із Дністрових глибин великий сом. Хлопчик сів на нього як на коня. Русалка дала хлопчикові одну квітку маку із свого вінка. Славко подякував за небувалу гостину і незабаром, оминаючи всі перешкоди, опинився на березі біля батька.

Ощасливлений поворотом сина батько не міг зупинити хлопцевої розповіді. З таким захопленням розповідав він про корону.

– Може все це, що ти оповідаєш, було звичайним маривом, твоєю уявою?! – пробував заспокоїти сина батько.

– А мачок, що мені його подарувала русалка! – вигукнув Славко.

Батько усміхнувся, але вже не перечив. А Славко розповівши про пригоду своїм товаришам, поробив з ними реальні пляни як їм діяти, щоб

поводьтєся пристойно й тихо, бо прилетить вона — буде вам лихо!

Білочка й зайчик притихли, перезирнулися.

— Ми такої птахи ніколи не бачили! — кажуть вони.

— А ви ще багато чого не бачили! — каже черепаха, — бо ви ще малі. Отже бережітьсє старої ворони. Як почувєтє "кра! кра!", то тікайте й ховайтєся швидше.

Промовила це черепаха й пішла собі у своїх справах.

Та наші друзі тільки на одну хвилиночку притихли. А далі знов почали стрибати та на весь ліс галасувати.

Тим часом стара ворона з сусіднього лісу вже дізналася про цих пустунів. Нагострила свого міцного дзьоба, швидко сюди прилетіла й на дубі серед галлєви сіла.

Бачить: на зеленій траві-мураві метушутьсє двоє прудких малєнят — зайчик і білочка. Одне гасає, другє його наздоганяє, одне через одного стрибать, у довгої лози граютьсє. Ще й верещать та горляють так, ніби їх тут не двійко малєх, а цілий табун.

Подивиласє — подивиласє ворона та й міркує собі: "Примано їх ближче, щоб мені, старій, за ними не ганятисє!" Каже їм лагідним голосом:

— Добридень, малєята! Привіт вам із сусіднього лісу!

Почули це зайчик та білочка й нашорошили вуха:

— Із сусіднього лісу? Це з того, де живе страшна птаха ворона?

Ви її знаєтє?

— Знає, знає, — каже ворона, нишком усміхавчись. — Вона, може, й страшна, але мене ви не бійтєся, підійдіть ближче.

— Ми й не боїмосє вас, — сказали зайчик та білочка і ступили крок вперед.

— Ми боїмосє тільки ворони. Але ми її ніколи не бачили й не знаємо, яка вона.

— Грайтєся собі спокійно, — ще лагідніше каже ворона. — А якщо та

страшна птаха прилетить, я подам вам знак - тоді й тікайте!

Зайчик і білочка підійшли ще ближче.

- А який знак? - питають.

- Ось такий, - каже ворона. Роззявила вона дзьоба та як вигукне:
Кра! Кра!

Коли це глянь - на галяві вже нікого нема, ні зайчика, ні білоч-
ки. Де ж вони поділися? А вони як почули те страшне "кра!", що про нього
їм черепаха розповідала, то зразу й дремнули в кущі. Забралися в гу-
щавину, сидять, тремтять і перешіптуться:

- Оце ж вона й є, та ворона! Хто ж, крім неї, може так кричати!
Спасибі добрій черепаці, що попередила нас!

А ворона понишпорила - понишпорила довкола та й полетіла геть.

Наталя Забіла.

---:---:---:---:---:---:---:---:---:---:---

Ц В І Т П А П О Р О Т І

Сестричка:

Далеко, далеко в густому лісі розцвітає в літню ніч дивним
цвітом папороть. Він горить, палає, неначе ясна зірка, мов
жевіючі вуглики вогника. А під тією квіткою скарб найдорож-
чий. Хто його знайде, буде він щасливий.

Та нелегко до тієї квітки дістатися. Ой, ні! Хто хоче знай-
ти її, той не може боятися нічого, той не може оглянутися ні
разу поза себе, щоб там за ним не діялося! І ось одного ра-
зу вибралася у ліс шукати цієї квітки мала новачка.

Новачка:

/В однострор з палицею іде повагом, святочно навколо вогнища/

Сестричка:

Усе глибше і глибше заходила вона у ліс. Навколо так страшно шуміли дерева...

Дерева:

/розставлені довкола вогнища наслідують шум дерев/:

Шшш; шшу-уу! У-уу!

Сестричка:

А поза нею щось скригліло та вило...

/Інші новачки наслідують скригління та виття/.

Сестричка:

А через те скригління чути було голос...

Друга сестричка:

Туут не знайти. Пропадеш марно ти-и-и-и-и!

Сестричка:

Але новачка ішла сміливо далі, хоч як там щось кричало за нею.

Інші сестрички:

За-вер-тай! Не-шу-кай! Кві-тки Забува-а-а-аай!

Рідний нарід! Рідну землю! Рідний крааай! /Далі чути скригління та виття!

Сестричка:

І довго, довго ішла новачка, аж ось розступилася гущава.

/Новачки в означеному місці розступаяться/... Там ясним голум'ям запалав цвіт папороті, а під ним заблищав, зяяснів справжній скарб...

/Появляється на тлі листя папороті у світлі ліхтарок палаюча квітка. а під нею тризуб/

Сестричка:

І враз замовний всі голоси, а лісом починув ніжний і ласкавий голос /одна новачка деклямує під спів хору-мурмурало/:

